

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان
به ناوی گه له وه
ئه نجومه نی نیشتمانی کوردستان - عیراق

به پی حوکی بر گه (1) له مادهی (56) له یاسای ژماره (1) ی سالی (1992) ی هه موار کراو و له سه ر داوای ئه نجومه نی وه زیرانی هه ری می کوردستان - عیراق، ئه نجومه نی نیشتمانی کوردستان - عیراق له دانیشتی ژماره (14) ی روژی (2007/10/22) یدا ئه م یاسایه ی دهر چوواند:

یاسای ژماره (26) ی سالی / 2007
یاسای هه موار کردنی پیاده کردنی یاسای باجی دهرامه تی
ژماره (113) ی سالی (1982) ی هه موار کراو له هه ری می کوردستان - عیراق
ماده ی یه که م:

یه که م: کار کردن به بر گه (10/ج) له ماده (1) ی یاسای باجی دهرامه تی ژماره (113) ی سالی 1982 ی هه موار کراو له هه ری می کوردستان راده گیری.

دووهم: دهسته واژه ی (له غهیری ولاته عه ره بیه کان) له بر گه (10/د) له یاسای باجی دهرامه تی ژماره (113) ی سالی 1982 ی هه موار کراو لاده بری.

سییه م: ئه م بر گه یه ی خواره وه ده خریته سه ر ماده (1) له یاسای باجی دهرامه تی ژماره (113) ی سالی 1982 ی هه موار کراو و ده بیته بر گه (10/ج) بوی:-

بر گه (10/ج): ئه و هاوولاتیانیه ی له رۆله کانی هه ری می کوردستان و له دهره وه ی عیراق نیشته جین ، وه ک نیشته جیکان بۆ مه به سقی پیاده کردنی ئه م یاسایه حسیب ده کرین.

ماده ی دووهم:

یه که م: کار کردن به بر گه (4) ی ماده (2) له یاسای باجی دهرامه تی ژماره (113) ی سالی 1982 ی هه موار کراو راده گیری.

دووهم: کار کردن به بر گه (2) له بریاری ژماره (520) ی سالی 1987 راده گیری.

سییه م: کار کردن به بر گه (20) ی ماده (7) ی یاسای باجی دهرامه تی ژماره (113) ی سالی 1982 ی هه موار کراو راده گیری.

چوارهم: بریاری ژماره (73) ی سالی 2000 هه لده وه شیتته وه.

پینجه م: ماده (2) له بریاری ژماره (86) ی سالی 2000 هه لده وه شیتته وه.

شه شه م: ماده (3) له یاسای باجی دهرامه تی ژماره (5) ی سالی 1999 هه لده وه شیتته وه.

حه وته م: ماده (4) له یاسای باجی دهرامه تی ژماره (5) ی سالی 1999 هه لده وه شیتته وه.

هه شته م: ئه مه ی خواره وه ده خریته پال ماده (2) و ده بیته بر گه (4) و به م جو ره ده خویندریتته وه:-

1- باجیک به ریژه ی به رزبونه وه له نرخ ی خانووبه ره که فه رزده کری یان مافی به کاره یانی

خه ملیندرایت به پی حوکه کانی یاسای ژماره (85) ی سالی 1978 ی خه ملاندنی به های

خانووبه ره و قازانجه کانی یان به ده له که ی و کامیان به سه ر خاوه ن مولک پتر ده وه سقی یان

خاوه نی مافی ده سکاری کردنیته به هه ر ریگایه ک له ریگاکانی گواسته وه ی مولکایه تی یا خود

چنگ كهوتنى مافى دهسكارى كردنيان يان گواستنوهى وهك (فرۆشتن و گۆرپنهوه و ريككهوتن و دهست ههنگرتن و بهخشين و لابردي كۆيهشى و پاكو كردنى وهقف ياخود بانهوانى) و مامهله له گهه كرىچى وهك خاوهن مولك ده كرى له كاتى به كرى گرتنى خانوو كه كهوتوو ته بهردهستى به گريهستى بانهوانى و بهم جوړه حسيب ده كرى:-

أ- يه كهم (50000000) په نجا مليون دينار له نرخى خهمليناوى خانووبه ره كه يا به ده له كهى ده بوردرى و ئه م گوژمه پاره يه به سه ره هاوبه شه كاندا به پيى يشكه كانيان دابهش كرى ئه گهر خانووبه ره كه به مولك كرابى له رووى كۆبه شييه وه.

ب- ئه وهى له بره پاره ليبور دراوه كه پتر بى كه له برگه (يه كهم /1) له م بهنده دا هاتوو ، بهم ريزه يه باجه كه ده گريته وه :-

1- (3%) تاكو (50000000) په نجا مليون دينار.

2- (4%) ئه وهى له (50000000) په نجا مليون دينار زياتر بى تاكو (100000000) سه د مليون دينار.

3- (5%) ئه وهى له (100000000) سه د مليون دينار زياتر بى تا ده گاته (150000000) سه د و په نجا مليون دينار.

4- (6%) ئه وهى له (150000000) سه د و په نجا مليون دينار زياتر بى.

2- ئه گهر گواستنوهى ملكدارى خانووبه ره كه له سه ره چند پشكيك له خانووبه ره كه بو، ئه وا باجه كه به پيى حوكمه كاي ئه م ياسه له سه ره هموو خانووبه ره كه حسيب ده كرى و به پيى پشكه كانى كه گوازاو نه ته وه بو گشت خانووبه ره كه وهرده گيرى.

3- نابى مؤلته تى ئه و مامه لانهى ده كه ونه بهر حوكمه كانى ئه م ياسايه له ريكاره كانى پشكين و گهران به دواى سه ر پيچيه كانى باج كه بهر له جييه جى كردنى ئه م ياسايه ئه نجام دراوه هه لپه سپردى.

4- حوكمه كانى ئه م ياسايه به ده ره له و ليبور درانهى كه له برگه (يه كهم /1) دا هاتوون پياده ده كرين به سه ره گواستنوهى مولكابه تى خانووبه ره يان مافى دهسكارى كردنى كه پيش ئه م ياسايه ته واو بو وه و باجه كان يان فهرقى خهمليناوى كهى كه كهوتو ته سه ريان نه دراوه.

ماددهى سيبه م:

يه كه م: مادده (1) له ياساى باجى ده رامه تى ژماره (5) ي سالى 1999 هه لده وه شيبته وه.

دوو ه م: مادده (1) له بريارى ژماره (219) ي سالى 2001 هه لده وه شيبته وه و ئه مهى خواره وه جيبى ده گريته وه.

ئه و كه سهى نيشتته جى يه ئه م ليبور دنانهى خواره وهى پيى ده درى له هه ر ساليكى ته قديرى و له سه ر بنه رته تى باره كهى له سالى ده رماته كهى دا.

1- (2500000) دوو مليون و پينج سه د هه زار دينارى عيراقى بو ئه و كه سهى مو كه له فه به ژياندى خيزان و ئه گهر ئافره تى شوو نه كردوو بوو (بيوه ژن و ته لاق دراو نه بوو ياخود ئه گهر ده رماته كهى له گهه ل ده رامه تى مي ردى تيكهه ل نه كردبوو).

2- (2500000) دوو مليون و پينج سه د هه زار دينارى عيراقى بو ژنه كانى يا ئه گهر ژنى ماله وه بى و هيچ ده رامه تيكى نه بى يان ده رامه ته كهى تيكهه ل به ده رامه تى هاوسه ره كهى كرابى.

3- 300000 سى سه د هه زار دينارى عيراقى بو هه ريه ك له منداله كانيان به چاو پوشين له ژماره كانيان.

4-3200000 سێ ملیۆن و دووسەد هەزار دیناری عێراقی بۆ خودی بیوہژن یا تەلاقدر اوو 300000 سێ سەد هەزار دیناری عێراقی بۆ ھەریە کە لە منداڵەکانیان کە لە ژێر چاودێری ئەو ن بەشیوہیەکی یاسایی بە چاوپۆشین لە ژمارەیان.

5- ئەوہی موکەلەفە بە ژیاندن لیبوردەییەکی دیکە پیدەدری کە برەکە 500000 پینچ سەد هەزار دیناری عێراقی، ئەگەر تەمەنی لە شەست و سێ سال تێپەری بی لە گەل ئەو لیبوردەییانە کە لە بەشەکانی دیکەدا لەم ماددەیدا ھاتوون.

ماددە ی چوارەم:

یە کەم: ماددە (2) لە یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (5) ی سالی 1999 ھەڵدەوہشیئەوہ. دووہم: ماددە (3) لە بریاری ژمارە (219) ی سالی 2001 ھەڵدەوہشیئەوہ. سیئەم: برگەکانی (6،7) لە بریاری ژمارە (294) ی سالی 1999 ھەڵدەوہشیئەوہ. چوارەم: کارکردن بە برگە (2) لە ماددە (13) لە یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (113) ی سالی 1982 ی ھەموار کراو لە ھەریمی کوردستان رادەگیری و ئەمە ی خوارەوہی لە جی دادەنری: باجی دەرامەت دەخریئە سەر موکەلەف لە بری ھەر سالیکی تەقدیری بە پێی ئەم ریزانە ی خوارەوہ: 1- دەرامەتی تاکی نیشتە جی دوای پیدانی ئەم لیبوردە یاساییانە ی خوارەوہ: 1-3% تا دەگاتە دوو ملیۆن دینار.

ب- 5% بۆ ئەوہی لە دوو ملیۆن دینار پتە تا دەگاتە چوار ملیۆن دینار. ج- 10% بۆ ئەوہی لە 4 چوار ملیۆن دینار پتە تا دەگاتە شەش ملیۆن دینار. د- 15% بۆ ئەوہی لە 6 شەش ملیۆن دینار پتە. 2- دەرامەتی کەسی نا نیشتە جی ھەمان ریزەکانی نیشتە جی یە، بی ئەوہی ئەو لیبوردنەو یاسایانە بیگریئەوہ.

3- باج بە ریزەییەکی چەسپاو کە برەکە (15%) یە دەخریئە سەر قازانجی ھەموو کۆمپانیا کاراکان لە ھەریمی کوردستان بە کۆمپانیا تاک و سادەکانیشەوہ.

4- باج بە ریزەیی 5% لە سەر ئەوہندە ی لە 700000 ھوت سەد هەزار دینار زیاترە لە مووچە ی فەرمانبەرانە ی ھەریم وەردەگیری بۆ ھەموو پلەکانی فەرمانبەریەتی و کەرتی تاییەتی تۆمار کراو بە فەرمی وخواوہن پایەو پلە فەرمانبەرییە تاییەتیەکان

ماددە ی پینجەم:

یە کەم: بریاری کانی ژمارە (192) ی سالی 1996 و ژمارە (32) ی سالی 1997 و (4210،112،83،65) ی سالی 2003 ھەڵدەوہشیئەوہ.

دووہم: برگەییە دەخریئە سەر ماددە (2) ی یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (113) ی سالی 1982 ی ھەموار کراو لە ھەریمی کوردستان - عێراق و دەبیئە برگە (7) بۆی. 7- کارگەکانی دروستکردنی ئالیک.

سیئەم: دوو برگە بەزنجیری (27،28) دەخریئە سەر ماددە (7) لە یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (113) ی سالی 1982 ی ھەموار کراو لە ھەریمی کوردستان و بەم جوۆری خوارەوہ: -

27- ئۆتۆمبیلی تاکسی (5) نەفەری و پاسەکانی گواستەوہی بچووک و گەورە ی نەفەران لە ناو شار و لە نیوان شارەکاندا.

28- تراکتۆر و دەراسە ی کشتو کالی و ئۆتۆمبیلی بار ھەلگری بچووک (پیکەپ دەبل) یە ک تەنی.

چوارەم: کارکردن بە یاسای باجی جیماوەکان (الترکات) ژمارە (64) ی سالی 1985 ی ھەموارکراو لە ھەریەمی کوردستاندا رادەگیری و میراتگرانی ئەو مردوووی کە لە ماوەی ھەلپەساردنی یاساکە بە بریاری ژمارە (32) لە 1997/11/8 باجیان ھاتۆتە سەر لە باجی جی ماوەکان (الترکات) دەبووردین و ھۆبەکانی باجی جیماوەکانیش لە فەرمانگەکانی باج لە ھەریەم دادەخرین.

ماددە ی شەشەم:

برگە ی (2) لە ماددە (27) ی یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (113) ی سالی 1982 ی ھەموارکراو ھەمواردە کری و بەم جوۆری خوارەو دەخوینریتەو:

(پێویستە لەسەر ھەر کەسیکی تۆمارکراوی یا تۆمار نەکراوی و دەرامەتیکی ھەبی کە باج بیگریتەو، راپۆرتیک پیشکەش بکات لە بارە ی دەراماتە کە ی خووی بەر لە روژی یە کەمی تەمووز لە سالی تەقدیری ئە گەر داوای لی نە کرا بە ئاگادار کردنەو ی نووسراو یان ھۆیک لە ھۆبەکانی راگەیانندنەو ی پیشکەشی بکا.

ماددە ی ھەوتەم:

کار بە ھیچ دەقیکی یاسایی یا بریاریک ناکری گەر لە گەل حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆک بی.

ماددە ی ھەشتەم:

وہزیری دارایی ئابووری لە ھەریەم دا بۆی ھەییە رینمای ی پێویست بو ئاسانکاری جیبەجی کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربکات.

ماددە ی نۆیەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جیبەجی بکەن.

ماددە ی دەیەم:

ئەم یاسایە لە روژی 2008/1/1 ی تەقدیری یەو جیبەجی دە کری و لە روژنامە ی فەرمی (وہقائعی کوردستان) بلا و دە کریتەو.

عدنان موفتی

سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانی

کوردستان = عیراق

هۆیه پێویستهکانی دەرچوواندنی

به مه بهستی گونجاندنی یاسا له گهڵ سیاسهتی ئابووری له ههریمی کوردستان و له پیناوی به دهیپنانی ئامانجهکانی یاساکاری ئابووری تایبهت به وه به رهینان و ئابووری بازار و هاندانی بزووتنه وهی ئاوه دانی و وه به رهینانه کان به شیوهیه کی گشتی و بۆ به دهیپنانی دادپهروهی و بۆ سووککردنی بارگرانی باج له سه ر شانی هاوولاتییان ئهم یاسایه دەرچووینرا.

**تییینی: ئهم یاسایه به برپاری ژماره (33) له سالی 2007 له لایهن به ریز سه روکی ههریمی
کوردستانه وه دەرچووینرا**